

Sự kiên nhẫn của thời gian

Dịp Tết Dương lịch cách đây ngót 10 năm, khi vào Sài Gòn, tôi được giáo sư toán học Đặng Đình áng mời cùng vài người bạn, đến nhà ông đánh chén một bữa, theo chữ dùng của ông, một chữ dùng rất Bắc và rất cũ. Bây giờ, người ta hay gọi đó là nhậu, một chữ của miền Nam đã “lấn sân” ra đất Bắc, đẩy lùi chữ đánh chén, một chữ mà theo tôi nghe có âm vang hơn, sôi nổi và rạo rức hơn. Để có bữa đánh chén này, giáo sư áng đã phải dậy từ sớm, phóng xe ra chợ chọn mua cho được miếng thịt heo quay thật ngon, da heo vàng ruộm và thật giòn. Ông còn mua nem Thủ Đức, loại vừa chín tới, cùng với dưa kiệu, và chuẩn bị một nồi măng miến, chọn đúng thứ măng khô Bảo Lạc (Cao Bằng), một nồi măng cũng đặc Bắc. Thêm chai Hennessy một người bạn ông bên Pháp gửi tặng, mấy lon bia 333 chữa lửa, vậy là gần hoàn tất bữa đánh chén. Tất cả các món ăn đều rất ngon, rượu rất ngon, bạn thì hiền vừa phải, nhưng sẽ rất thiếu một cái gì, một món gì thân thiết với người Việt ta...

- “Có ngay, có ngay”, ông áng cười ha hả: “Tôi phải đưa món đặc biệt này ra sau một chút, để gây sự chú ý của các bạn”. Và ông mang ra một chai mắm nhỏ, loại có dán nhãn, hình như là mắm Phú Quốc thì phải. Rót ra chén, thứ mắm này đen như mật ong lâu năm, và cũng sánh sánh như mật ong. Dầm vào một trái ớt, chấm miếng thịt quay, củ dưa kiệu, và... Quả thật, tôi chưa bao giờ được ăn một thứ mắm nước ngon như vậy. “Cụ đặt mua thứ mắm này ở đâu?”. - Tôi tò mò. “Tôi mua ở chợ”. Ông áng trả lời đơn giản. “ở chợ làm gì có thứ mắm ngon đến thế này?”. - Tôi không tin. “Tôi đã mua nó từ... mười năm trước”. - Ông áng cười. Ra thế! Vậy là nhà toán học đã mua thứ mắm này từ hồi ở ta bắt đầu có Đổi Mới. Mười năm là cả một chu kỳ thay đổi và thử thách với nhiều thứ, những chai nước mắm nhỏ nhỏ này, vốn là loại mắm bán ngoài thị trường, có thể là ngon hơn mắm thường một chút, đã “trụ” được trước thử thách của 10 năm, và đã trở nên ngon tuyệt vời. Tự ngon lên, sau 10 năm, nghĩa là đã tự “đổi mới” mình để tồn tại, và hơn thế, để chứng tỏ thực chất của mình, phát lộ tinh chất của mình. “Cụ đã mua đúng mắm thứ thiệt, vậy cụ tinh tươm, hay cụ gặp may?”. - Tôi phỏng vấn. Giáo sư áng cười: “Tôi thích đi chợ, thích thưởng thức chợ, giống ông anh Đặng Đình Hưng của tôi. Có thể, do

hồi nhỏ, chúng tôi sống rất khổ, và phải tự lực, tự lập rất sớm". Tôi chợt nghe, ong ong đâu đó, mơ hồ đâu đó, chuyển động của thời gian. Thời gian, kiên nhẫn lắm, nó có thể lặng lẽ như mối xông để làm tan nát mục rã nhiều thứ, lại có thể tích tụ và làm tuyệt vời lên nhiều thứ. Mắm, chẳng hạn. Nhưng phải là mắm thứ thiệt, hẳn nhiên! Và con người, liệu có được như mắm thứ thiệt kia, để trở nên đẹp đẽ hơn, mạnh mẽ hơn và nhân ái hơn qua thời gian?

(Báo Văn nghệ)